

Ansøger:

Vandplejen A.N.A.
v/ Morten Ringive

Formål med projektet

Projektets formål er at skabe faunapassage uden om den udtjente fisketrappe ved Vibæk Mølle. Fisketrappen er rådden og kan ikke længere repareres. Den eksisterende fisketrappe nedlægges, og der etableres i stedet en ny passage for fisk og smådyr uden om bygningsværket.

Passagen etableres ved, at vandet ledes gennem et Ø1400 mm betonrør. Faldet håndteres ved at hæve vandløbsbunden nedstrøms røret gennem etablering af et stenstryg. Det resterende fald håndteres ved at etablere et omløbsstryg opstrøms rørlægningen.

Begrundelse for projektet

Projektet skal skabe fri passage for vandløbets flora og fauna.

Ejendomme

Projektområdet omfatter følgende ejendomme.

Matr.nr	Ejerlav	Ejer	Adresse
35	Vibøge, Lysabild	Fonden Vibæk Mølle	Tandsbusk 17, 6470 Sydals
221	Vibøge, Lysabild	Fonden Vibæk Mølle	Tandsbusk 17, 6470 Sydals
4	Lebøl, Tandslet	Kenneth Hyldig Clausen	Vibæk Mølle 2, 6470 Sydals
7000d	Vibøge, Lysabild	Sønderborg Kommune	Rådhusvej 10, 6400 Sønderborg
7000b	Lebøl, Tandslet	Sønderborg Kommune	Rådhusvej 10, 6400 Sønderborg

Økonomi

Den samlede udgift til projektet er anslået til ca. 350.000 kr.

Alle udgifter i forbindelse med projektet afholdes af ansøger. Projektet er finansieret gennem og sponsorater, fondsmidler og kommunale midler.

Natur og Vandmiljø

Sønderborg Kommune
Lille Rådhusgade 7
6400 Sønderborg
T: 88 72 64 00

E: post@sonderborg.dk
W: sonderborgkommune.dk

Tidsplan

Projektet forventes gennemført i oktober 2026

Projektbeskrivelse

Rørunderføring under vej

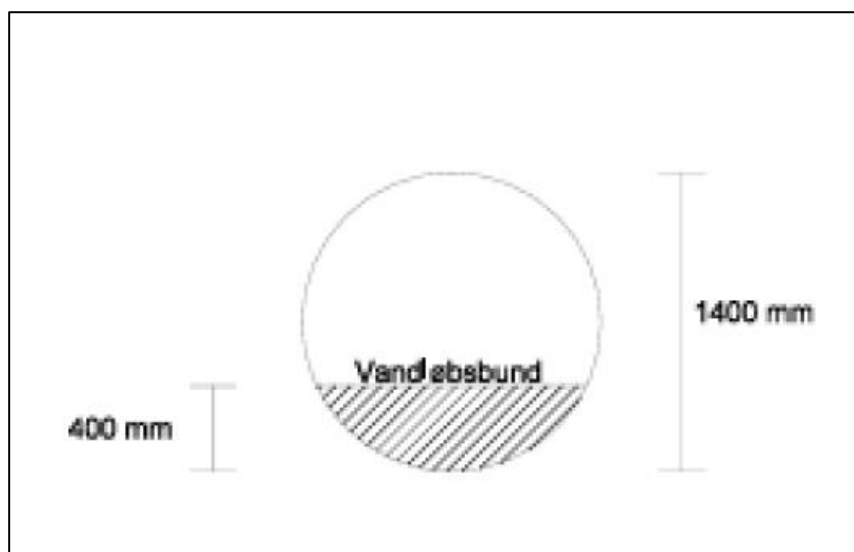
Røret anlægges nord for den eksisterende fisketrappe.

Overkørslen etableres ved at ilægge et Ø1400 mm betonrør med en samlet længde på ca. 20 m, som efterfølgende dækkes med jord. Vejen retableres efterfølgende som den nuværende grusvej efter endt arbejde.

Røret anlægges med et fald på 2 promille. Vandløbsbunden føres gennem røret med en bundbredde på ca. 110 -120 cm og en højde på ca. 40 cm, så fisk og smådyr oplever en ubrudt bund på strækningen. Stenene i røret bliver fra ca. 10 cm, da der ikke ønskes gydning inde i røret.

Etableringen vurderes ikke at medføre en forringelse af den nuværende vandføringsevne. Et Ø1400 mm betonrør kan føre ca. 2,4 m³/s, selv når der etableres en stenbund på ca. 40 cm gennem røret. Til sammenligning er den højeste registrerede døgnmiddelvandføring målt i Vibæk 1.023,1 l/s, svarende til ca. 1,0 m³/s.

Døgnmiddelvandføringen er fastlagt på baggrund af daglige vandføringsmålinger i perioden 1989-2010 for målestation 41000022 Vibæk, NS Vibæk Vandmølle, som er placeret ca. 148 m opstrøms den eksisterende vejunderføring.

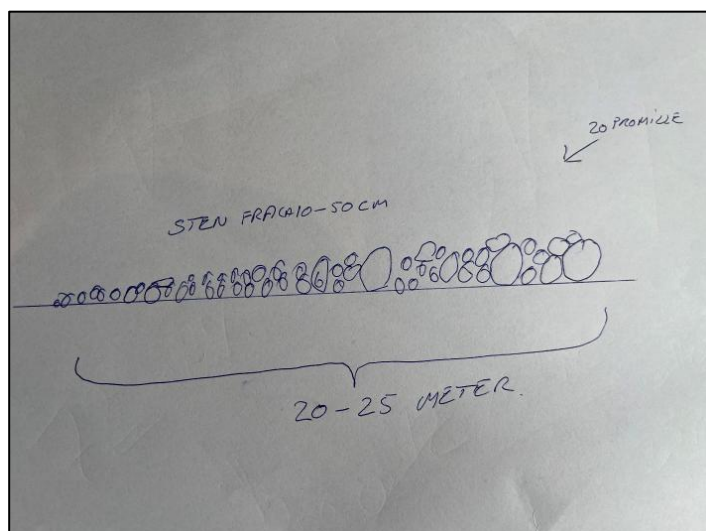
Figur 1 – Tværsnit af Ø1400mm betonrør, hvor vandløbsbunden er ført igennem røret.

Stenstryg

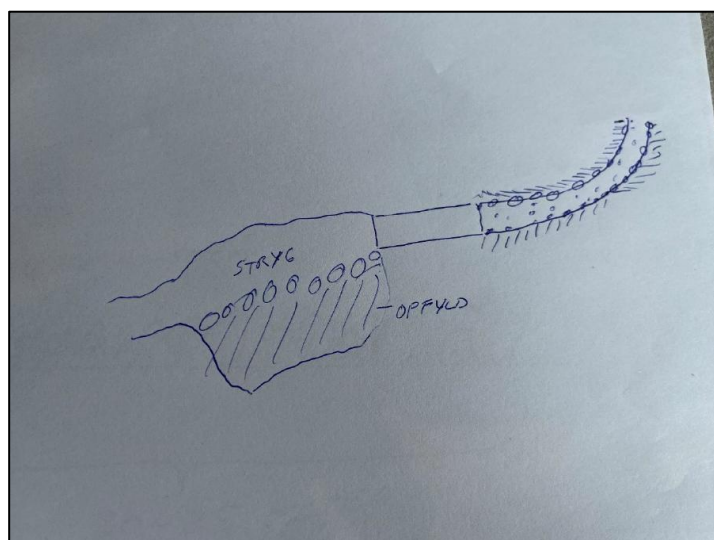
Stryget placeres i forlængelse af det nye rør.

Nedstrøms røret opbygges et stryg med store sten. Stryget vil være 20-25 meter langt og have et fald på ca. 20 promille. Til stryget bruges ca. 6-7 m³ sten i størrelsen Ø10-50 cm, som lægges oven på den eksisterende bund, der hæves med ca. 50 cm. Stryget bygges op, inden der arbejdes i vandet opstrøms vejunderføringen. Opbygningen sker delvist ved hjælp af frivillige lystfiskere.

Faldet afvikles over hele strygets længde.

Figur 2 – Til stryget bruges ca. 6-7 m³ sten i størrelsen Ø10-50 cm, som lægges oven på den eksisterende bund, der hæves med ca. 50 cm.

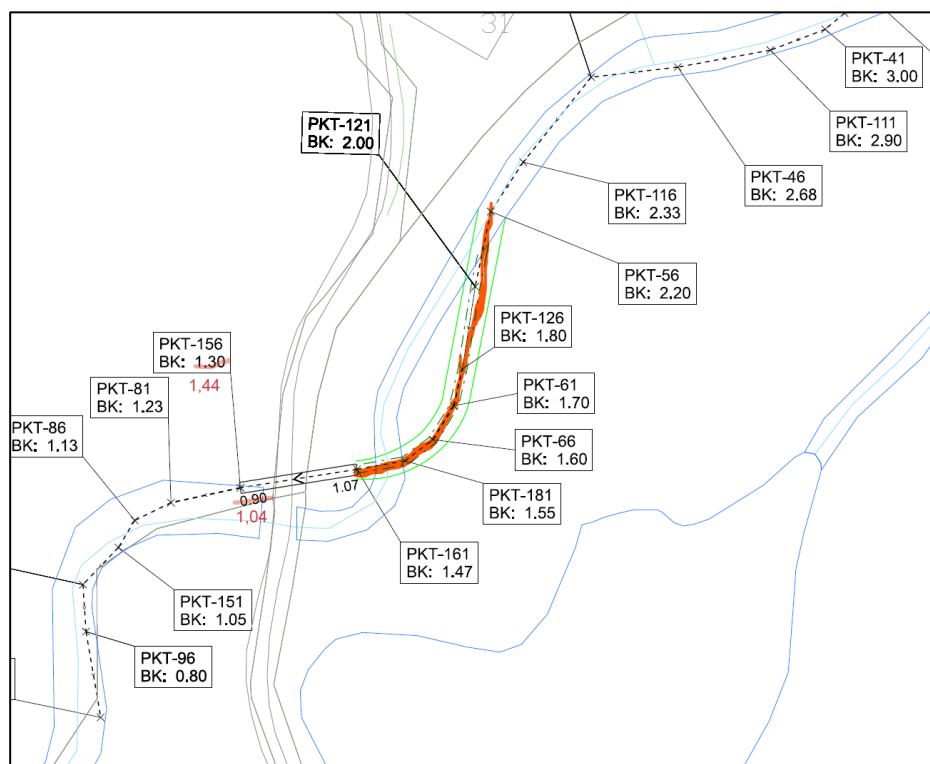
Figur 3 – Overskudsjord placeres nedstrøms på sydsiden af bækken, hvor fisketrappen er i dag (Skravering). For at sikre jorden mod erosion forstærkes den nye brink med store sten.

Opstrøms vejunderføringen

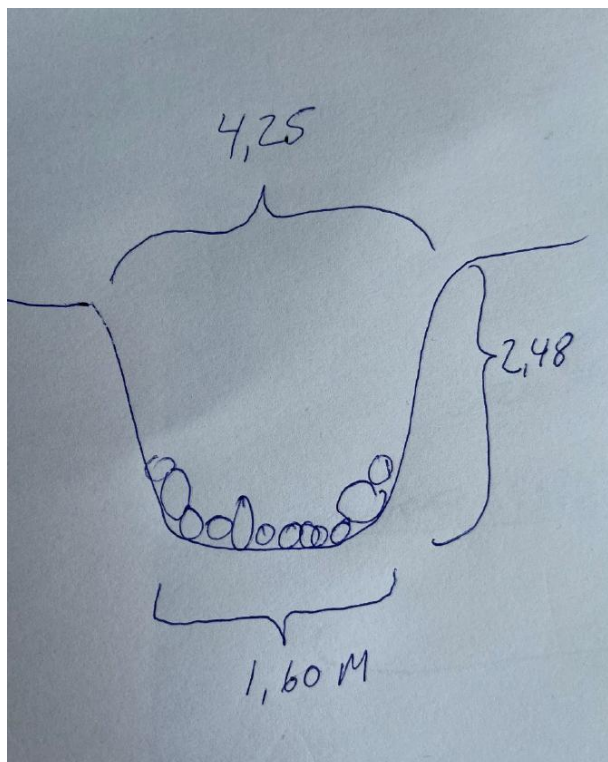
Vandløbet laves i store sten, som både giver skjul og bliver liggende ved større nedbørsmængde. Tværsnit Bundbrede på 1,20 m med brinksikring 1,60 m. Brinkanlæg etableres med anlæg 1:2.

Der optages et fald på ca. 1,8 m over en strækning på ca. 115 m. Det giver et fald på ca. 16 promille, hvilket ses flere steder i Vibæk og andre alsiske vandløb. Der opleves ikke passageudfordringer for fiskene, og faldet vurderes at være naturligt for området. Se den røde markering på figur 4.

Faldet vil kunne fordele sig op til overgangen ved betonrøret. Da bunden allerede består af store sten nedstrøms røret, forventer det dog ikke, at denne strækning påvirkes. Faldet på den strækning styres og fikses med sten.

Figur 4 – Den røde markering viser den opstrøms strækning ved vejunderføringen, hvor et fald på ca. 1,8 m optages over ca. 115 m. Dette svarer til et gennemsnitligt fald på ca. 16 promille.

Figur 5 – Principskitse af det nye vandløbstværsnit. Vandløbet etableres med en bundbredde på 1,20 m og brinksikring på 1,60 m. Brinkanlægget etableres med anlæg 1:2.

Figur 6 – Eksempel på et stort fald over store sten. Bunden ønskes opbygget med tilsvarende store sten, som skaber skjul og sikrer stabilitet ved større nedbørsmængder.

Arbejdsbeskrivelse

- Ved hjælp af en dæmning ledes vandet gennem Møllesøen i hele anlægsperioden. Den midlertidige dæmning opbygges af råjord i det nuværende tracé, nedstrøms indtaget til Møllesøen.
- Røret anlægges nord for trappen. Der vil fremkomme ca. 20-25 m³ overskudsjord, som placeres nedstrøms på sydsiden af bækken, hvor fisketrappen er i dag. For at sikre jorden mod erosion forstærkes den nye brink med store sten. Vejen retableres efterfølgende som den nuværende grusvej efter endt arbejde.
- Stryget etableres nedstrøms røret. Overskydende sten fra området genanvendes. Der forventes desuden tilført ca. 7 m³ sten i størrelsen Ø10-50 cm.
- Det nye vandløbsforløb graves ud. Ca. 300 m³ opgravet jord placeres i det gamle vandløbsforløb, i sandfanget og i området nord for

bækken.

- Det nye tracé opbygges med store sten på 300-600 mm, i alt ca. 35 m³. Bundprofilet udføres med en bredde på ca. 1,20 m, og der etableres brinksikring op langs kanten på ca. 0,5 m.
- Den midlertidige dæmning åbnes, og vandet ledes ind i det nye bækforløb.

Bilag

Bilag 1 – Oversigtskort

Bilag 2 – Længeprofil